

Politīķi jautājumu krustugunis

Par kompensācijām uzņēmējiem un lauksaimniekiem

Egita Terēze Jonāne

«Vietējā Latgales Avīze» pirms Saeimas vēlēšanām, kas notiks 1. oktobrī, politisko spēku Saeimas deputātu kandidātu sarakstu līderiem no Latgales, uzdod aktuālus, pat sasāpējušus jautājumus, lai lasītājs zinātu, par ko balsot. Mūsu redzējums – visiem balsstiesīgajiem iedzīvotājiem ir jāiet uz vēlēšanām.

Jautājums. *Ik gadu Saeimas deputāti no Latgales saņem lielākās transporta kompensācijas, taču Latgales uzņēmēji un zemnieki, kuriem jāizmanto tāds pats ceļš līdz Rīgai, lai realizētu savu produkciju, šādas kompensācijas nesaņem. Tas rada negodīgu konkurenci. Piemēram, Krāslavas vai Ludzas zemnieks, kurš ved graudus uz Rīgas ostu, cieš lielākus zaudējumus nekā Kurzemes vai Zemgales zemnieki. Kā jūs novērsīsiet šo negodīgo attieksmi pret Latgales zemniekiem un uzņēmējiem, kas ilgst gadu desmitus?*

Politisko spēku Saeimas deputātu kandidātu sarakstu līderu no Latgales atbildes

Kaspars Melnis (Zaļo un Zemnieku savienība):

– Jau iepriekš esmu daudz strādājis pie šī jautājuma, lai zemnieki Krāslavā, Ludzā un citos tālākos Latgales reģionos, un ne tikai, saņem kompensāciju, par lielākām objektīvām izmaksām. Pateicoties liela darbam, pārstāvot lauksaimnieku nevalstiskās organizācijas (NVO), kopā ar Zemkopības ministriju un citām NVO no 2023. gada tiek ieviests Ilgtspēju sekmējoša ienākumu atbalsta (ISIP), agrāk zināmais MLA (mazāk labvēlīgo apvidu) maksājums, kas nosaka, ka lauksaimniekiem tiek paredzēta piemaksa pie maksājumu pamatlīkmes papildu 10 eiro. Tā tiek piemaksāta novados, kuros augu veģetācijas perioda ilgums ir vairāk par 195 dienām un lauksaimniecības zemes kvalitatīvais vērtējums ir mazāks nekā 38 balles, un novados, kas robežojas ar Eiropas Savienības (ES) trešajām valstīm. Sprotam, ka noteiktā piemaksa nav liela, tomēr tas ir labs progresu iesākums un ir ieguldīts laikietilpīgs darbs, lai šo jautājumu iekustinātu un panāktu rezultātu.

Runājot par uzņēmējiem, šāds modelis, līdzīgi kā ar lauksaimniecības projektiem, noteikti būtu jāievieš arī reģionos, kur ir lielāks bezdarbs un ir grūtāki konkurēšanas apstākļi. Latgalē ir jābūt lielākai atbalsta intensitātei, jo ir tikai loģiski, ka radīt jaunu darbavietu Latgalē ir daudz vērtīgāk un grūtāk nekā Pierīgā.

Edmunds Teirumnieks (Nacionālā apvienība «Visu Latvijai!»-«Tēvzemei un Brīvībai/LNNK»):

– No 2023. gada Latgales lauksaimnieki saņems papildu atbalstu – Ilgtspēju sekmējošu ienākumu pamatatbalstu atsevišķos novados. Ja veģetācijas periods īsāks par 195 dienām un lauksaimniecības zemes kvalitātes vērtējums ir zem 38 balēm, kā arī novados, kas robežojas ar trešajām valstīm, atbalsta likme būs par 10 eiro/ha lielāka.

Vienlaikus plānots atbalsts Latgales lauksaimniekiem, jo šeit, salīdzinot ar citiem reģioniem, ir vairāk mazo un vidējo saimniecību. No 2023. gada tiks ieviests Ilgtspēju sekmējošais pārdaļošais ienākumu papildatbalsts, kas paredz saimniecībām par 3,1–30 ha izmaksāt lielāku atbalstu (2023. g. – 53 eiro/ha, 2027. g. – 61 eiro/ha) nekā par 30,1–100 ha (~ 12 eiro/ha). Tāpat tiks turpināts atbalsts mazajiem lauksaimniekiem – 500 eiro saimniecībai gadā.

Aldis Bukšs (Konservatīvie):

– Tas ir atbalstāms priekšlikums, taču svarīgi ir, lai no tā neciestu mazās un vidējās saimniecības. Lai šāda atbalsta ieviešana nepanāktu pretēju efektu – lielās saimniecības izspiež laukā mazās. Proti, šobrīd mazās un vidējās zemnieku saimniecības pamatā graudus tomēr nodod vietējos nodošanas punktos, piemēram, Rēzeknē, Gulbenē, nevis ved uz ostu. Graudus paši uz tālākiem punktiem pamatā ved ļoti lielās zemnieku saimniecības vai arī kooperatīvi. Vidējās un mazās saimniecības, visticamāk, nesāktu aktīvi vest graudus tālāk pat pie šādām kompensācijām. Attiecīgi atbalsts viennozīmīgi palīdzētu attīstīties lielajām saimniecībām iepretim mazākām. Tas, ko viennozīmīgi atbalstu, ir lielāku atbalsta maksājumu likmju noteikšana Latgales saimniecībām.

Jevgēnijs Koršenkovs (Republika):

– Par transporta izdevumu kompensācijām, kas pienākas Latvijas Saeimas deputātiem no Latgales, esmu dziļi sašutis un uzskatu šo faktu par nepieņemamu. Tā ir necieņas izrādīšana pret saviem vēlētajiem. Uzskatu, ka Latvijā ir pietiekami labi attīstīts sabiedriskā transporta tīkls, kuru sekmīgi var izmantot deputāti, veicot savus pienākumus.

Saeimas deputātu skaits būtu jāsamazina līdz 50, ņemot vērā demogrāfisko un ekonomisko situāciju Latvijā. Tādā veidā ietaupītos līdzekļus varētu novirzīt uzņēmējiem dotāciju veidā un Latgales zem-

niekiem. To visu var realizēt, atceļot nodokļus komerciālajam transportam, kā arī akcīzes un PVN nodokļus degvielai.

Lai labāk attīstītu uzņēmējdarbību Latgales reģionā, mēs piedāvājam kompensāciju sistēmu, kas atvieglos uzņēmumu transporta izdevumus. Šī sistēma Latvijā nav nekāds jaunums, bet ir jau veiksmīgi realizēta sabiedriskā transporta jomā.

Leila Rasima (Progresīvie):

– Teju vienīgais iespējams risinājums varētu būt noteikt fiksētu tarifu noteiktu kravu pārvadājumiem pa dzelzeļu rudens periodā, piemēram, nosakot, ka Latgales zemniekiem būtu tāds pats fiksēts tarifs kā Jelgavas zemniekam, neatkarīgi no attāluma. Būtiski ņemt vērā, ka valsts nevar ietekmēt privāto pārvadātāju noteiktos tarifus, piemēram, kravu pārvadājumiem ar auto. Tāpat valsts nevar piešķirt kādas kompensācijas zemniekiem, atkarībā no tā, cik tālu tie atrodas no Rīgas – tieši šādi veidotos negodīga konkurence.

Vēl viena lieta, ko vajag sekmēt un iedrošināt – mazo zemnieku saimniecību sadarbību, tai skaitā kopīgu pārvadājumu veidošanu. Tāpat iespējams arī veicināt ilgtermiņa sadarbību ar, piemēram, mežizstrādes uzņēmumiem, jo tiem darba sezonas atšķiras – tāpat, būtu iespējams pielāgot tehniku un izmantot arī graudu pārvadājumiem, būtiski samazinot izdevumus.

Juris Pūce (Attīstībai/Par!):

– Transportēšanas lielākas izmaksas ir diemžēl neizbēgama Latgales ekonomikas daļa. Tas prasa pareizas ekonomikas izaugsmes stratēģijas izvēli reģionam un efektīvu stratēģijas realizāciju. Jāsteno tādas stratēģijas kā – koncentrēšanās uz tādu ražošanu un realizāciju, kur transporta izmaksām nav izšķiroša loma, koncentrēšanās uz jaunu transporta mezglu attīstību Latgalē, kas samazinās transportēšanas izmaksas (piemēram, lidosta Daugavpilī, dzelzceļa intermodālie savienojumi utt.).

Vilis Krištopans (Latvija pirmajā vietā):

– Viens no veidiem, kā atbalstīt lauksaimniekus un uzņēmējus, ir Lauku atbalsta dienesta transporta piemaksa par katru eksportētu tonnu, tas pats, piemēram, ir SIA «BalviFlora» par katru eksportētu kūdras tonnu. Bet mums jau vispirms būs jācinās, lai vispār neaizliedz kūdras ieguvu.

Juris Viļums (Apvienotais saraksts – Latvijas Zaļā partija, Latvijas Reģionu Apvienība, Liepājas partija):

– Pirmkārt, Saeimas deputātiem ir jāatceļ pašreizējās transporta kompensācijas, kas ir saistītas tikai ar deputāta deklarēto dzīves vietu un paredzētas izmaksu segšanai, lai tiktu uz darbu. Tā vietā katram deputātam ir jāuzliek par pienākumu regulāri tikties ar vēlētajiem savā vēlēšanu apgabalā visu četru gadu garumā, lai katru nedēļas nogali deputāts ir kādā Latgales vietā un tiekas ar iedzīvotājiem – uzklauša problēmas, ierosinājumus un kopā ar reģiona cilvēkiem meklē risinājumus.

Otrkārt, valsts ekonomikas pamats ir uzņēmīgi cilvēki. Tikai dialogā ar uzņēmējiem ir iespējams pieņemt saprātīgus un ilgtspējīgus lēmumus katrā no tautsaimniecības nozarēm. Valstij ir jārūpējas, lai preču un pakalpojumu eksports apstiež importu. Mūsu prioritāte ir ražošana, uz atjaunojamiem un atkārtoti izmantojamiem resursiem balstīta enerģētika un vietējo resursu izmantošana. Bez lielām, nestabilitāti raisošām reformām, bet pakāpeniski un mērķtiecīgi mēs valstī ieviesīsim nodokļu politiku, kas būs vērsta uz uzņēmējdarbības veicināšanu reģionos, tai skaitā paredzot arī transporta izmaksas kompensējošus mehānismus. ▣

«Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem».

MAF
Mediju atbalsta fonds

«Par projekta raksta «Politīķi jautājumu krustugunis» saturu atbild SIA «Vietējā»».